

הורות ובריאות

תכנית המאסטר בסייעוד

סמינר מחקר

פרופ' דפנה כרמלי

במערכות חברתיות רבות, הורות מהווה רכיב מרכזי במימוש של בגרות אישית, זהות מגדרית ואזרחות קהילתית. טענה כללית זו, התקפה בעוצמות שונות לגבי סביבות ותקופות שונות, מתקבלת כמובנת מאליה בהקשר הישראלי. הסמינר 'הורות ובריאות' יבקש לבחון סוגיות הקשורות בהורות בתוך הקשרים חברתיים רחבים ומגוונים תוך התמקדות בממשקים חברתיים-רפואיים. ננסה להסביר את רמות הפוריות בישראל, לבחון את ההקשר החברתי-כלכלי-פוליטי של תנודות ברמת הפוריות בהקשרים חברתיים שונים, לעמוד על הזיקות בין מדיניות בנושאי פוריות לבין רמות פוריות, לבחון קשרים בין טיפולים רפואיים לבין תפיסות בנוגע למגדר והורות, להתוודע למגוון של טיפולי פוריות ולזהות השלכות שלהם על תפיסות חברתיות של שארות וכן על בריאות הגוף והנפש של נשים מטופלות. בהמשך הקורס נבחן סוגיות הקשורות בהורות ובריאות לאורך מחזור החיים.

מטרות הסמינר:

- העמקת הידע בתחום הורות ובריאות והקשים ביניהם
- פיתוח תובנה ביחס לזיקות השונות בין סביבות חברתיות, הולדה ובריאות
- פיתוח חשיבה ביקורתית ויכולת ליישמה
- פיתוח מיומנויות מחקר ובכללן, קריאה ביקורתית של ספרות מחקרית, ניסוח של שאלת מחקר, תכנון מחקר ראשוני, איסוף חומר, ניתוח הממצאים, כתיבת סיכום אנליטי של התהליך.

דרישות הקורס

- נוכחות ב-80% מהשעורים (תנאי מעבר)
- קריאת המאמרים (תנאי מעבר)
- הצגה ביקורתית של מאמר (30%)
- השתתפות פעילה במפגשי ההנחיה הצוותיים (תנאי מעבר)
- הגשת העבודה בכתב על פי ההנחיות, במועד שייקבע (70%)

לתשומת לבכם: השתתפות במפגשי זום פירושה השתתפות במצלמה פתוחה

מבנה העבודה הסמינריונית

- מטרת המטלה היא לתאר ולנתח, על סמך סקירת ספרות קצרה וכן על סמך ממצאים אמפיריים שייאספו, תופעה הקשורה בהורות ובריאות. העבודה תיכתב בצוותים של 2-3 סטודנטים. מבנה העבודה :
1. שאלת המחקר והרציונאל – יש לקבל את אישור המרצה לנושא הנבחר.
 2. סקירת ספרות – בנקודות (bullet points) בלבד, לפי סדר דברים הגיוני; 8-10 מאמרים, לפחות 6 באנגלית.
 3. שיטת המחקר, למשל: ניתוח ייצוגים בתקשורת, ראיונות, ניתוח טקסטים – יש לקבל את אישור המרצה לשיטת המחקר.
 4. ממצאים
 5. דיון: מה ניתן ללמוד על התופעה לאור הידע הקיים וממצאי עבודתכם?
- דף שער: נושא העבודה, שמות המחברות ומספרי ת.ז., **מספר המלים בעבודה** (כולל רשימת מקורות), תאריך ההגשה.
- היקף העבודה – 1,500 – 2,000 מלים, כולל רשימה ביבליוגרפית; לא כולל נספחים. (5-7 עמודים ברווח כפול). **אנא ציינו מספרי עמודים! חריגה מסך המלים תגרור הורדת ציון.**
- יש להגיש את העבודה ברווח כפול, גופן גודל 12.
- אזכורים ביבליוגרפיים, ציטוטים בגוף הטקסט ורשימת המקורות, יירשמו באופן שיטתי ומסודר. כל מבנה מקובל יתקבל, ובלבד שייערך באופן שיטתי.
- נספחים: ניתן לצרף לעבודה נספחים מעשירים כמו: מסמכים ארכיוניים, פרסומות, תמלילי ראיונות, תצלומים שנדונו בגוף העבודה. לחומרים מסוג זה ערך רב בהמחשת הטענות. מומלץ להוסיף!
- העבודה תוגש עד, תחילת סמס' ב', בעותק קשיח לתא המרצה וכן באופן מקוון, ישירות למייל של פרופ' כרמלי: daphna@research.haifa.ac.il.

קריטריונים להערכת העבודה:

- מקוריות השאלה
- התאמת שיטת המחקר ועיבוד הנתונים לשאלת המחקר
- יכולת אבחנה והפקת נתונים באמצעות שיטות המחקר שנבחרו ויושמו
- התייחסות וקישור להקשר הרחב של התופעה הנדונה
- רמת המורכבות וההיקף האנליטי של ההסבר המוצע לתופעות שנדונו בעבודה
- מקוריות ויצירתיות אנליטית
- כתיבה לפי כללים ועקרונות מדעיים

תכנית שיעורים טנטטיבית

הצגה בכיתה	קריאה	נושא	
		סקירת הקורס וחלוקת מטלות	1.
	פול קרוגמן. 2023. עשירים יותר וחיים פחות: כך הורגת מדיניות פוליטית את האמריקאים אליף בטומן. 2019. לכל אבא יש מחיר: ביפן התפתחה תעשייה של שחקנים שמגלמים בני משפחה, הארץ רוני לינדר. 2016. הזנחה עצמית, דיכאון, מריבות בין אחים: דור הסנדוויץ' משלם את מחיר העלייה בתוחלת החיים	משפחה: תקשורת ודימויים	2.
	Berger, P. and H. Kellner. 1964. Marriage and the construction of reality	משפחה ומשמעות	3.
	https://www.youtube.com/watch?v=PUwmA3Q0_OE Birenbaum Carmeli, Daphna. 2021. Israeli Demography: A Composite Portrait of a Reproductive Outlier, <i>Israel Affairs</i>	הורות ואקולוגיה במאה ה-21: דגש על ישראל	4.
	עתליה שיינפלד. 2018. מאמצעי מניעה לניהול פוריות: פענוח הגוף הנשי בקהילת שיטת המודעות לפוריות	ניהול פוריות	5.
	Birenbaum Carmeli, Daphna. (2016). Thirty Five Years of ART in Israel 3. The Retrievals (New York Times Podcast), https://www.nytimes.com/2023/06/22/podcasts/serial-the-retrievals-yale-fertility-clinic.html	טיפול פוריות	6.
	Lucy van de Wiel. Disrupting the Biological Clock: Fertility Benefits, Egg Freezing and Proactive Fertility Management	פוריות, טכנולוגיה וכלכלת היי-טק	7.
	כל או קבוצה (2-3 משתתפות) יכינו נושא לעבודתן	עבודות סמינריוניות	8.

	אורנה דונת. 2011. ממני והלאה, ידיעות ספרים, הקיבוץ המאוחד	הורות לא ביולוגית ואל- הורות	9.
	וייס, מ. 1991. אהבה התלויה בדבר : הילד הפגוע בעיני הוריו	הורות ובריאות הילד	10.
	Daphna Birenbaum-Carmeli, Albert Banerjee, Steve Taylor. 2006. All in the family: Media presentations of family assisted suicide in Britain,	הורות ובריאות בזקנה	11.

ביבליוגרפיה

1. האמריקאים מתייאשים ומתים. הכלכלנים מנסים למצוא את הסיבה,
<https://www.haaretz.co.il/magazine/the-edge/1.8435640> (קראו גם את הטוקבקים)
2. מה שראשת ממשלת ניו זילנד הבינה. -premium-
<https://www.haaretz.co.il/opinions/>. 1.8439627
3. עשירים יותר וחיים פחות: כך הורגת מדיניות פוליטית את האמריקאים
4. בזכות רייצ'ל קארסון יש לנו סיכוי להציל את כדור הארץ - פודקאסטים – הארץ -
<https://www.haaretz.co.il/digital/podcast/2023-04-03/ty-article-podcast/00000187-2d6f-da89-a39f-2d7fa70b0000>
5. כמה שנות חיים שווים לימודים באוניברסיטה? הנתון המדהים נחשף
<https://www.themarker.com/news/health/1.8592564>
6. 0.92 ילדים לאישה: דרום קוריאנה מתאבדת דמוגרפית מהר יותר מיפן,
<https://www.themarker.com/wallstreet/.premium-1.8590767>
- 7.
8. אליף בטומן, ניו יורקר. 2018. לכל אבא יש מחיר: ביפן התפתחה תעשייה של שחקנים שמגלמים בני משפחה, הארץ, 21.09.2018, 1.6485132, premium-MAGAZINE-1.
<https://www.haaretz.co.il/magazine/>
9. "אנשים יפחדו שלא יתחתנו עם הילדים שלהם כי יהיה דירוג לפי מידע רפואי",
<https://www.themarker.com/consumer/health/.premium-1.8462390>
10. אלון טל. 2016. והארץ מלאה, התמודדות עם פיצוץ אוכלוסין בישראל, הקיבוץ המאוחד. מבוא.
11. **Birenbaum-Carmeli, D.** Israeli Demography: A Composite Portrait of a Reproductive Outlier, *Israel Affairs*

12. גליקמן, אורן ולוין אפשטיין. 2003. מוסד הנישואין בישראל בפתח המאה ה-21- https://social-sciences.m.tau.ac.il/sites/socsci.tau.ac.il/files/media_server/social/bicohen/%D7%A2%D7%A9%D7%AA%20%D7%A2%D7%9D/deotbaam7.pdf
13. כ-80% מהנשים מחליפות את שם משפחתן לאחר הנישואין. למה? - רשות <https://www.haaretz.co.il/gallery/lifestyle/.premium-MAGAZINE-1.8432042>
14. עתליה שיינפלד. 2018. מאמצעי מניעה לניהול פוריות: פענוח הגוף הנשי בקהילת שיטת המודעות לפוריות עבודת גמר מחקרית המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "מוסמך האוניברסיטה", אוניברסיטת חיפה.
15. את רוצה להיכנס להריון? יש עוד תשובה חוץ מכן או לא, <https://www.haaretz.co.il/family/.premium-1.6961246>
16. Lucy van de Wiel. (Draft). Disrupting the Biological Clock: Fertility Benefits, Egg Freezing and Proactive Fertility Management
17. Inhorn Marcia and D. Birenbaum-Carmeli. (2008) Assisted reproductive technologies and cultural change, *Annual Review of Anthropology*, 37: 177-196
18. Birenbaum Carmeli, Daphna. (2016). Thirty Five Years of ART in Israel, *Reproductive BioMedicine and Society Online*. 2, 16-23
19. שדולת הנשים, מידע על פונדקאות, טיפולי פוריות, הריון ולידה, בדיקה גניקולוגית והפסקות הריון בישראל- http://www.iwn.org.il/database_entry/%D7%A4%D7%95%D7%A8%D7%99%D7%95%D7%AA%D7%94%D7%99%D7%91%D7%98%D7%99%D7%9D%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%90%D7%95%D7%AA%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%AA%D7%A8%D7%91%D7%95%D7%AA%D7%99%D7%99%D7%9D
20. Elly Teman and Tsipy Ivry. 2018. Pregnancy and Piety: the Situated Ethics of Prenatal Diagnostic Technologies for Ultra-Orthodox Jewish Women in Dena Davis (ed.), *Handbook on Religious Ethics*. Cambridge University Press. Teman, E. (2019).
21. The Power of the Single Story: Surrogacy and Social Media in Israel. *Medical anthropology*, 38 3, 282-294 .

22. אורנה דונת. 2011. ממני והלאה, ידיעות ספרים, הקיבוץ המאוחד

23. וייס, מ. 1991. אהבה התלויה בדבר : הילד הפגוע בעיני הוריו

24. עם מחסור בידים עובדות וביקוש שרק גדל - למה המטפלות עדיין בתחתית

הסולם? <https://www.themarker.com/career/.premium-1.8592035>

25. רובנו ניאלץ לסעוד הורה או בן זוג מזדקן. מה יקרה לנו בתהליך?

<https://www.haaretz.co.il/magazine/.premium-1.2984342>

26. הזנחה עצמית, דיכאון, מריבות בין אחים: דור הסנדוויץ' משלם את מחיר העלייה בתוחלת החיים

<https://www.themarker.com/vatikim/1.3050894>

27. Daphna Birenbaum-Carmeli, Albert Banerjee, Steve Taylor. 2006. All in the family: Media presentations of family assisted suicide in Britain, *Social Science & Medicine* 63, 2153–2164.

קריאת העשרה

28. Ivry Z. and Teman Elly. (2018). Pregnant Metaphors and Surrogate Meanings: Bringing the Ethnography of Pregnancy and Surrogacy into Conversation in Israel and Beyond. *Med Anthropol Q.* 2018 Jun;32(2):254-271. doi: 10.1111/maq.12419.

29. Tsipy Ivry, Elly Teman. 2019. Shouldering Moral Responsibility: The Division of Moral Labor among Pregnant Women, Rabbis, and Doctors, *American Anthropologist*, 30 September 2019, <https://doi.org/10.1111/aman.13314>

30. Ivry, Tsipy, At the Back Stage of Prenatal Care: Japanese Ob-Gyns Negotiating Prenatal Diagnosis (January 8, 2008). *Medical Anthropology Quarterly* Volume 20, Issue 4, pages 441–468, December 2006. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2130476>

31. Ben Ari, E. 1994. Caretaking With a Pen? Documentation, Classification and 'Normal' Development in a Japanese Day-Care Center. *International Journal of Modern Sociology* 24(2): 31-48.

https://www.jstor.org/stable/41420412?seq=18#metadata_info_tab_contents

32. Bharadwaj, Aditya. 2003. Why Adoption Is Not an Option in India: The Visibility of Infertility, the Secrecy of Donor Insemination, and Other Cultural Complexities, *Social Science and Medicine* 2003 May; 56(9): 1867-1880.

[https://ac.els-cdn.com/S0277953602002101/1-s2.0-S0277953602002101-main.pdf?_tid=9cf1c455-7079-44a5-9edc-](https://ac.els-cdn.com/S0277953602002101/1-s2.0-S0277953602002101-main.pdf?_tid=9cf1c455-7079-44a5-9edc-81330c64cfb5&acdnat=1546689309_27a7735b3ed64b0ae58d2459ba0c7534)

[81330c64cfb5&acdnat=1546689309_27a7735b3ed64b0ae58d2459ba0c7534](https://ac.els-cdn.com/S0277953602002101/1-s2.0-S0277953602002101-main.pdf?_tid=9cf1c455-7079-44a5-9edc-81330c64cfb5&acdnat=1546689309_27a7735b3ed64b0ae58d2459ba0c7534)

33. Daphna Yeshua-Katz (2017): Childless in an IVF-nation: online stigma-coping strategies in support groups for childless Israeli women, *Information, Communication & Society*, <http://dx.doi.org/10.1080/1369118X.2017.1324504>

34. Efrat Ram-Tiktin, Roy Gilbar, Ronit B Fruchter, Ido Ben-Ami, Shevach Friedler, Einat Shalom-Paz. 2018. Expanding the use of posthumous assisted reproduction technique: Should the deceased's parents be allowed to use his sperm? *Clinical Ethics*,
35. Yael Hashiloni-Dolev, Silke Schicktanz. 2017. A cross-cultural analysis of posthumous reproduction: The significance of the gender and margins-of-life perspectives, *Reproductive BioMedicine and Society Online*, 4: 21-32, <http://dx.doi.org/10.1016/j.rbms.2017.03.003>
36. יהודית מייזלס. האם אפשר למנוע מאדם להפוך ל הורה? הארץ, 7.1.19
37. Pudrovska T. 2009. Parenthood, Stress, and Mental Health in Late Midlife and Early Old Age, *Int J Aging Hum Dev*. 68(2): 127–147. doi: 10.2190/AG.68.2.b
38. K Modig, M Talbäck, J Torssander, A Ahlbom. 2017. Payback time? Influence of having children on mortality in old age, *Journal of Epidemiology and Community Health*, 71 (5) 424-430; DOI: 10.1136/jech-2016-207857, <https://jech.bmj.com/content/71/5/424>
39. Shapiro, G., 2014. Voluntary childlessness: A critical review of the literature. *Studies in the Maternal*, 6(1), pp.1–15. DOI: <http://doi.org/10.16995/sim.9>